

Lục Tỉnh Tân Văn

六省新聞

MỖI TUẦN RA HAI KỲ NGÀY THỨ NĂM VÀ NGÀY CHỨA NHỰT

GIÁ BÁN	
TRONG MA-PRÁP ĐÔNG-DƯƠNG	
Một năm.	6 \$00
Sáu tháng.	3 50
Ba tháng.	2 00
Mỗi số.	0 06
Đổi chỗ ở.	0 \$20
ĐẠI-PRÁP VÀ CÁC THUỘC ĐỊA	
Một năm.	20fr 00

Số : 589
 NĂM THỨ MƯỜI BA
BẢN LỆ MỖI SỐ : 0 \$ 06
 9 Janvier 1919
 8 tháng mười hai năm
 Năm Mậu ngọ

DIRECTION ET ADMINISTRATION :
F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

PUBLICITÉ
 ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES
 Le centimètre de hauteur sur 0,025 de largeur.
 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre quelque soit le caractère employé.
BỘ CÁO
 Những lời rao về việc bán bán nếu gọi thơ đến Đồn-quản thì Đồn-quản sẽ gọi cho một cái bản để ghi phân minh.

NHƠN CÔNG ĐÔNG-DƯƠNG

(La main-d'œuvre indochinoise)

Nhơn-công sang Tây giúp Pháp, chừng về sẽ dựng đàng về ngách nào?—Lời châu-ngược của quan Khâm-mạng Albert Sarraut—Cối Đông-dương sẽ dựng tân-hóa

Quan Khâm-mạng đại thần Sarraut luận về phận công-thợ, quan-linh tức hời cổ quốc, cho rằng ý hội-chánh Kiểm-soát nhơn-công, cũng đồng một ý kiến, nghĩa là đồng chăm lý nhơn-công mà khai hóa, Thuộc-địa luôn thể. Ngại mới tiếp:

« Nếu đem Thuộc-địa này là cối Đông-dương mà so sánh lại với Pháp-quốc thì đất chừa khai phá trong cõi Đông-dương còn nhiều hơn bên Pháp-quốc một phần rưỡi; mà đất Đông-dương thầy đến là phi địa, nếu người Bôn-quốc khai phá mà để ruộng, thì tự-nhiên mùa màng thành tựu. Nhưng mà người Annam không chịu đến mà chỉ ở mà ở ruộng, một là vì nước độc, hai là tại quạnh hiu, vườn hu chim kêu, lại thêm thú dữ. Xét kỹ, sự vậy cũng phải làm chút, một mình vào hiểm địa lấy làm khó mà lại với nước độc, hăm-ngáy, còn thêm nỗi qui mà, khó mà giữ an thân phận. Thế thì nhơn-nước phải ra công khai phá cho dân trước đi, nếu muốn cho dân đến chốn ấy lập nghiệp. Phải phá rừng rậm, phóng đàng; phải đào giếng, phải lập nhà thương, phải cất trại, cất chòi, phải lập kho, lập lẫm. Sầu-sầu hết, tự-nhiên dân rủ nhau tới ở vô số, cũng như cách ông Barthélémy khai phá đất Leo ngày họ, dụ dân Trung-kỳ tới ở để đất biết bao nhiêu. Muốn đặc kỳ sự nguyện, phải làm y theo cách thế tôi đã chỉ ra trên đó và phải cần mở mang thế cho đất hoang ấy có huê lợi chứ chầy. Vậy thì phải này cho hội chánh Kiểm-soát nhơn-công mở mang Thuộc-địa trú nghĩ lấy, định liệu lấy cách cư-chỉ; phải làm lăm sao dụ dân trồn tới ở; phải định cách lui tới thế nào; cách cai quản thế nào và phải khai phá cạnh nào trước cạnh nào sau, nghĩa là định nên đỡ gáp phía nào cho mau sanh huê lợi.

« Theo ý tôi tưởng, vạn sự khởi đầu nang, lúc khởi công, lấy làm khó mà muốn công dân khai phá, vì ban-sơ bồng chuyện làm rất nặng. Chỉ bằng, trước hết dùng lý công lợi-nhơn công khai-phá rừng bồng, dọn dẹp sạch-sẽ, đắp đàng đắp sá, rồi sau sẽ mở công dân, mở công mà khá giá, đem đến mà mở mang, dọn dẹp lại cho kỹ; lập lẫm, lập xóm, cất trại, cất chòi, cất nhà ở, cất nhà-thương, lập nhà-sanh, lập trường, lập chợ và lo đỡ ruộng, cho sản

tiếp theo

sang, đoạn Nhà-nước mới sắm bù sắm trâu, sắm cây sấm bừa, mua lúa giống đem tới trữ đó, rồi kêu dân ở chốn sẵn đã thu quê, còn cư nhậm huyết hoặc là kêu nhơn-công sang Tây giúp Pháp mới về mà nói cho họ hay rằng:

« Nhà cửa cất sẵn, ruộng đất đỡ sẵn rồi, ai muốn lập nghiệp, thì đến nơi mà lập »

Linh ra rồi, tôi tưởng chắc, Nhà-nước khỏi lo không người đến ở. Tôi lại e dân rủ nhau kéo tới không đủ nhà mà ở, không đủ đất mà cấy lúa chớ, nếu dân biết rõ, công khó chẳng ủng, phần đất của ai cây cấy thuộc về của này.

« Các quan văn biết, tôi đã có dạy khởi công mở mang đất rừng Tonkin theo như cách thế này rồi, song chưa thành, hãy còn đơng khai phá và nhiều chỗ quan chủ tinh đã có sai quan Hoạ-đồ đi đo mà chia đất ra từ khoảnh. Vậy từ đây tôi sẽ dạy các quan chủ tinh hiệp với Hội-chánh Kiểm-soát nhơn-công mở mang Thuộc-địa ngo toan y kế mà khai phá khắp nơi »

Theo lời của quan Khâm-mạng đại-thần Albert Sarraut đã diễn luận giữa Thượng-nghị viện Đông-dương trong tuần tháng Novembre 1917, trên đây sánh lại thì đàng chớ là vàng ngọc, vì định làm như vậy, chẳng những đến công khổ nhọc cho quân-linh và nhơn-công sang Tây giúp Pháp, khừ bạo trị, mà lại thôi, mà lại khai phá mở mang, rừng hoang ra đất thuộc.

Đường ấy có lo chi cối Đông-dương không đủ lúa gạo cho dân ăn, có lo chi canh nông Đông-dương không thành-mộ, có lo chi Đông-dương không tân phát; đường ấy, những người lia phụ mẫu chi bang, bít tình mẫu thít xa vợ lia con vì Pháp-quốc, có lo chi Pháp-quốc quên mình, vẫn biết không đàng trông mong, nhưng mà Pháp-quốc đã sỡm lo, quan Khâm-mạng Đại-thần Albert Sarraut đã tiên liệu. Đã bình dân phần thường cho nhơn-công sang Tây giúp Pháp rồi, vậy khi đồng-bang phương hồi sẽ biết, chớ vớ tưởng đi không rồi trở về một mà phụ ý ông Albert Sarraut là một vì quan lãnh-từ, đàng mặt phụ mẫu chi dân, đã hết lòng với dân Đông-dương từ thuở.

L. T. T. V.

CUNG HÀ TRUNG-BẮC TÂN-VĂN

Qui-báo Trung-Bắc Tân-Văn rất thanh, cũng vì chủ-vị Chủ-bút đem hết tài lực mà diễn luận lăm đều ích quốc lợi dân, nên mới từ năm 1912 khởi tuần báo, rồi lần lần mở thêm rộng lớn tới ngày nay trở nên Nhứt-báo, xuất bản mỗi ngày. Ấy mới thiêt Nhứt-báo, lại là hiệu khởi đơng trong cõi Đông-dương này.

Tệ-quản kính mừng chủ-vị Chủ-bút Trung-Bắc Tân-Văn và chúc cho qui-báo hàng ngày thanh phát.

L. T. T. V.

Quốc-gia tương vong

(La chute d'une dynastie)
Ngà diệt quân quyền
 (La destruction de la Monarchie russe)

(Tiếp theo)

Phân vira dứt, hai tôi lại đặt tiếp lấy chiều rồi cùng nhau đọc xam-xi lời chiều rằng:

« Vàng mạng Trời, Trăm xưng đế, kim chúa-đế đất Pologne, Thượng-quốc Công, đất Finlande v. bari chiếu truyền rao cho cả và bá-tánh trung-quốc ái-quốc hay rằng: »

« Từ ngày giao đại-chiến cùng đế-quốc, tình lại đã ba năm, đế-quốc thế hết sức lấy chớ đặng thế-hương ta mà chiếm trị. Rồi lại gặp hội trời-kiên cho Nga-quốc phải chịu cơ biến giập-đòn tại giữa. Nội loạn cả đây làm cho việc đem đạo đàng vững bền muốn trở nên đật-đai. Thật vận nước Nga, hùng khi bắt Nga, nhơn tâm Nga, và sự tương-hai của Nga thấy đến nguyên một lòng đều đến thế nào cũng chiến-đền cũng thắng »

Tác-thủ rằng hết sức đưng can, song không nổi vì thế công lực tận như là lúc hùng-binh Nga hiệp cùng đại-binh liên-hiệp diệt kẻ tác-thủ.

« Bởi vậy trong ngày khổ tạo này đây, đơm thây may trời muôn đời vận nước hậu xây, Trăm xét phần Trăm đức bạc tài số, cũng nên để cho quốc-dân tương y tương y, tương-thân tương-ái ngo hiệp lực đồng tâm cho mau thắng trận.

« Nền Trăm luận bản cùng Co-ma-t-Viên, ưng giao ân những ngôi, trả quyền sửa trị »

« Nhưng bởi Trăm chạng đảnh chia tình phụ-tử, thiên các nút phương mà để cho con ở ngai vàng, cha về Tiêm-đế, nên trăm nhường lại cho Hoàng-huynh

là Thượng-quốc-Công, Michel Alexandrovitch lên nối mọi lời sửa trị, Trăm xin quyết Thượng-quốc-Công lên ngôi rồi phải ưu-tự cùng hàng Quốc-trưởng đầu viện dân-đoàn mà giữ an mỗi nước và phải đem quốc-thế mà thế một lòng vì dân chúng đời.

« Vậy Trăm xin các đấng y quốc ráng cho hết đự trung-thành, từng phục Tân-chúa với chư Quốc-trưởng trong lúc biến này và giúp sức sửa an cho Nga-quốc thanh-cường, khải-ca vinh-hiến »

« Trăm nguyện cùng Trời Đất độ Nga-quốc vững bền »

Lời chiều thật rất thanh-tao, song tôi hồ tam, nên tôi đọc mau mau cho qua hết. Đọc rồi, tôi xin Thánh-hoàng phê chớ:

« Trăm xin Thượng-quốc-Công phải ưu-tự cùng hàng Quốc-trưởng đầu Viện dân-đoàn » thêm câu: « và phải đơng thể với dân. Tức thì Hoàng-thượng nhậm tâu, song chẳng phê thêm như lời tôi, Hoàng-thượng lại thêm: « và phải thể với hàng Quốc-trưởng một lời chẳng đời.

Cứ theo lời chiều những ngôi của Hoàng-Đế Nicolas trên đây, thì tân-chúa Michel Alexandrovitch đặng lập-hiến cầm quyền Dân-chớ chớ chẳng phải đặng chuyên chế Đế-quyền như Nicolas buổi trước. Đường ấy thật cơ biến đời đời quá số nguyện của dân tiến liệu.

Đoạn Hoàng-Đế Nicolas mới dạy dùng « máy-viết » mà chép bản chiếu ra làm ba. Chép rồi, đem dâng, tôi thấy bồng đầu chép trên giấy nhỏ, giấy viết (thư; trên đầu giấy, bên tả có chữ để: Stalka, còn bên hữu thì có chữ để: Theodorovsk quân đảnh rập. Lấy hai bản chép như trên đó mà sự thì tôi biết Hoàng-Đế đã lập chiếu này ra trước khi nghe tin hai tôi kiến nghị. Hoàng-Đế có ý an chiếu đến cho Hoàng-Tướng Alexey đặng ngồi nơi Trung-nhân đơng, tại Stalka, chớ không phải phụng về thành Pétrograde; nhưng bởi hai tôi đặng tin đặng, Hoàng-Đế mới lấy chiếu ấy đưa ra, coi rồi, dạy chép bản. Tại ngự tiền kỹ-lục vô ý, chép y nguyên bản, không chừa mấy chữ nêu trên, nên chiếu ban cho hai tôi là Khâm-Sai của Tập-chánh-Phủ ở Pétrograde mà để cho Tham-Tướng Tschoukhov Slavka; là vậy.

Hoàng-Đế cũng viết thư mà phê chiếu. Hoàng-Đế phê với, kẻ hai tôi tiếp hầu kỹ tên phê nhận. Thật tôi lấy làm mũi lòng mà bất nhẫn. Khi ấy tôi có móc đồng hồ ra coi, tôi nhớ còn thiếu chừng mười hai phút nữa, đúng nửa đêm; tóm lại sự thay ngôi đổi chúa này đây nhằm đêm rằm rằm mặt mười sáu tháng ba, từ mười một giờ khuya tới nửa đêm, cũng trong giờ tí.

« Hai bên đều háo, không ai có ý chi riêng; còn tôi thì cảm động vô cùng, thương cho người mới ầu nần cuộc đời

minh đã nhận tâm ngày trước. Tôi thấy vậy mà mai lòng đó thôi, chứ còn Hoàng-Đế Nicolas II thì sao như thường, sắc diện đê-vương chẳng đổi.

« Đoàn hai tôi mới tới cùng Thống-Tướng Rouszky xin sao chiếu nhượng ngôi của Hoàng-Đế ra hai bên, hầu châu phê, vì hai tôi sợ lực nệ loạn, đạo tặc thừa cơ hội cả đây, e rừn cái bên của hai tôi có rơi rớt đi chăng Thống-Tướng Rouszky làm ý lời, hầu châu-phê Hoàng-Đế rồi, hai tôi mới lấy một bên, còn một bên giao cho Thống-Tướng. Mà bởi, theo như lời tôi đã nói, Hoàng-Đế phê bằng viết chì, nên quan Đẩu-Triệu phải dùng viết mực mà nhả thiết bút tích của Hoàng-Đế.

« Trong lúc xong rồi, Chúa tôi vậy lấy uống trà, có một đầu rất lạ, khó mà xét cho ra, là Hoàng-Đế Nicolas II ngồi ngự trà như thường, không một tiếng đi hơi về vụ nhường ngôi cho các quan họ giá biền. Sau nhứt có ông Frédéric thuật lại mới hay; xem đường như cuộc biến đời, chẳng nao núng lòng vàng dạ ngọc. Hoàng-Đế Nicolas II cứ việc ăn uống nghỉ ngơi như thường, không chi buồn bã, «đau răng quyền sứt tả đi mất rồi, chính còn chức Tổng-Binh, đối sắc phục vua ra trước.

« Vua Nicola II nghĩ mình đã mất ngôi, khó mà ở yên, lại ý cũng muốn bãi hết các quan hầu cùng ngự lâm quân, nên xin Tân-chánh-Phủ cho về Mohilef, Tân-chánh-Phủ cho. Vì vậy, bữa 16 Mars, ông xa mới tới Pakof mà trở về Mohilef.

Tới nơi, cựu Hoàng-Đế cũng ngự nơi dinh Nguyễn-Soát như trước và cũng tiếp biểu tâu của Thống-Tướng Alexeief như thường, song chẳng thừa lương văn giá như buổi chưa sanh nội loạn. Còn mỗi bữa ngự thiện thì chung bàn với các quan hầu-cần, song mạnh ai nấy ăn, chẳng dám dục chi cả, như là việc qua rồi là việc nhường ngôi, chẳng bao giờ nhắc lại.

Qua bữa sau, 17 Mars, Hoàng-thái-hậu Marie Feodorowna ở Kiev mới qua tới Mohilef, thăm con. Cựu hoàng-đế mới ngự ra «ga» nghinh tiếp Thái-hậu. Thỉnh thoảng! Cờ hội ấy, nước non này, tình mẹ con mới hiệp, chớ hãy lấy vì nghe lời Chánh-hậu chằm-chít ra vào, mà mẹ con tương cách.

Kể từ ngày nay, Cựu hoàng-đế chẳng còn xem xét tới thượng-bộ thuộc-dinh nữa, mà cũng không tin tức bản luận chi nữa, chỉ còn một mình Thống-tướng Alexeief tới lui chút dính mà thôi. Thống-tướng Alexeief mới gián cựu Hoàng-đế hãy bãi quan Đẩu-triệu Frédéric với quan Nội-các mà xuất ngoại Mohilef mau mau, hàng chẳng có biên sanh vì nhị vị thượng quan ấy là mối thù của hàng tướng sĩ. Cựu hoàng-đế nạp gián, phê nhị-vị thượng quan mà dúi về; chẳng hề họa dây thình lình, nhị-vị thượng-quan về chưa được nửa đường, xảy có lính Tân-chánh-phủ đón đường ượt trước.

Đầy nói về Trung-quân ở Mohilef, có lính Tân-chánh-phủ troan cầm cung Cựu hoàng-đế, kể từ ngày nào ngày nào; mà bởi Trung-quân tiếp chiếu về quá, tới ngày định phải cầm cung Cựu hoàng-đế y như lời chiếu thì chiếu mới để tới. Lám Trung-quân vừa tiếp chiếu, lật đặt ra mắt Cựu hoàng-đế mà tâu. Cựu hoàng-đế nghe tâu sự thảm như vậy mà cũng bình an như thường, nói cười lợt lạt, dường chẳng nao núng chút nào. Cầm cung mặc áo, song cũng còn đặng cho Hoàng-đế mới ngày mấy giờ đống hó, được thông tin dây thép nói về Đê-đô Tsarskoie-Selo. Cựu Hoàng-đế ở nơi Mohilef

quối thể bình an, sắc diện đê-vương không đổi. Đên chừng sửa soạn về Đê-đô Tsarskoie-Selo cựu Hoàng-đế mới có hơi buồn-lộ đầu, vì khi ấy, Tân-chánh-Phủ, hiệp cùng dân-viên, phòng lính sai ông Boubkof Gribounine, Verchinine với Kallinine tới Mohilef mà bắt cựu Hoàng-đế và có thông tin trước cho Thống-tướng Alexeief hay. Thống-tướng Alexeief tâu lại cho Nicolas II hay nên mới có sắc buôn như vậy; song chẳng đợi tới từ về Khâm-sai tới bắt, cựu Hoàng-đế hay rồi liền troan sêm-sáo long-xa một đơi.

Từ về Khâm-sai vàng mạng Triều ra đi bữa 20 mars, qua nhà thiết bút tích của Hoàng-Đế.

(Còn nữa).

A-phiên (De l'Opium)

Không cần phải chi rõ, đồng bang cũng cần biết bệnh ghiên a-phiên rất là quá ngặt, «đau răng quyền sứt tả đi mất rồi, chính còn chức Tổng-Binh, đối sắc phục vua ra trước.

Và lại trong lúc này, nhà nước cho xuất mại có chừng; chẳng những là ngặt cho kẻ nghèo mà thôi, đến người có tiền cũng ốm tiều đó mà chịu, khó mà mua, dùng cơ ghiên cho đủ sức.

Đã biết khó vậy, mà thầy có ai chữa đâu? Nếu một ngày kia nhà-nước hạ lệnh cấm chi, rồi biết tính thế nào? Các nước văn-minh hiện bây giờ đã nghiêm cấm diên luật ấy buộc rất nặng nề, vì đã gồm ghé cái tệ ấy làm cho con người gây mùa bỏ công bỏ việc.

Tháng mới rồi đây, đức Giám-quốc Trung-huê là Từ-thê Xương hạ chỉ nghiêm cấm người Trung-quốc thương-nhơn bán lên cùng mua lậu A-phiên chớ vào bản xứ. Đông-dương mình cũng đã có nghị định qui-quốc chánh-phủ ban hành rồi, kể từ năm 1916 đến 1926, trong mười năm thì a-phiên cấm giữ; cho nên bây giờ đây, bài số bán không được tăng thêm, còn số xuất mại mỗi ngày giảm lại.

Vậy thì nào người đã làm vào nich cảnh, còn tiếc gì mà đeo theo ông khi ngón đen, chẳng sớm toan trừ khử bệnh nguyên, nửa nầy nó phê té hà cạp.

Muốn cứ tuyệt bệnh ấy chẳng khó chi, sẵn có nhà Y-viên đó, có quan Lươg-y đó, có thuốc rọi thân thân đó, chịu khó nôi trong một tuần lễ là thầy bình phục như thường; chẳng cần là năm chèo queo ngày tới trên giường, làm gái nôi thất đường sanh-lý.

Hàng đời nay là thế, xã hội thành, cần phải có tinh thần đồng cảm, khi lực hùng hào, thân thể trắng, kiện, mới ăn chịu với đời, gánh vát mọi sự khó nhọc trong nhơn quần xã hội, nếu đã mang lấy nghiệp ấy vào thân, trong mười phần hao tổn hết chí khí, đầu óc thì hóa bực nào, nửa cũng thành thân vô dụng.

Các nước văn-minh, chánh-phủ soi thấu tay ấy, cho nên ngày nay mới buộc luật rất nghiêm, là muốn cho tuyệt kỳ hậu hoạn.

Thường thấy xưa người phong lưu đã thành cô-lật rồi; còn năm kế bên ngọn đèn leo lét những thử dài than văng rắng; Gạo cao còn để chạy, thuốc mất thiết khó mua; buổi trước mình chưa ghiên, thuốc trái thẩu chẳng làm gì hết, nay mình ghiên, lại không đặng như lúc trước mà phí phá cho đã sức! Cha chă, vậy mà còn tiếc còn than nữa chớ, chẳng

trường vì trái thẩu đó, nên mới đi tệ đến ngày nay; kể thì hết vườn hết ruộng, người thì hết cửa hết nhà, hết to lớn cơ nghiệp đó, không thầy sao?

Luật Annam thuở trước cũng có cấm nghiêm, song lúc bấy giờ các vị tham quan thọ hối lộ của Thanh-nhơn, dung túng cho Thanh-thuận nhập cảng; bọn Thanh-nhơn mạnh mẽ mà chớ sang bản-xứ; vì gian lậu đó nên thời tệ mới thịnh hành khắp cả Nam-phương. Ngày nay chúng nó thầy nhà-nước đánh thuế cao, lại rả nhau đầu vận tương thuế, tranh lấy cùng người Annam. Đê đóng-bang hay coi, đi lại cũng bọn Thanh-nhơn đó mưu hại mình cho tới-nước, phân thì nó mở tiệm lớn bán si, phân thì nó mở tiệm khai-đăng, nó thầy người Annam cho kiệt hết tiền tài huyết mạch, nó mới chịu chớ.

Chớ chỉ người Annam trót lỡ mà có chi khi biết suy nghĩ đảo đầu, một ngày mà tình lại bỏ phước đi, cứ tuyệt đi, trước nữa được ích lợi cho mình, sau cũng đặng trừ bọn Thanh-nhơn đi lợi, chẳng là đóng-bang cầm tinh vô hạn làm ru.

TÔNG-LÂM.

THU'ONG-MÃI TÂN-KHOA (Nouveau Lauréat de Commerce)

Sáu mươi năm nay người Đông-Dương du học Pháp-quốc cũng nhiều, tốt nghiệp vinh qui cũng bôn, hoặc Tân-sĩ, Cử-nhơn luật, hoặc Bát-vật hoặc Y-khoa, hoặc Võ-trường, chưa hề thấy người học đê bên cao đẳng học đường thương-mại. Xét lấy đó đã biết người mình, người Annam, còn chen lẫn quan trường nhiều lắm.

Mới đây, chuyến tàu Néra đem trả lại Nam-kỳ một vị học-sanh tốt nghiệp, qui danh là Huỳnh-thành-Sáu, lĩnh-lang của ông Huỳnh-thành-Nhứt, huyện-hàm, nghiệp-chủ tại Bồ-Thảo (Sóc-Trăng), lại là cố giao của Tê-bút. M. Huỳnh-thành-Sáu học tại Cao-dẳng Thương-mại Hoc-dương thành Lyon, mới thì đê, lãnh cấp bằng, vinh qui bài thđ.

Tê-bút kính chào cố-giao Huỳnh-thành-Sáu và mừng cho quan Huyện Nhứt phước nhà rất hạp.

Tê-hữu:

LÊ HOÀNG-MƯU.

Quan Toàn-quyền về Saigon

Tin dây thép Bắc-kỳ cho hay rằng ông Albert Sarraun sẽ xuống tàu ngày 10 Janvier về Nam-kỳ.

Quái thể đã bình phục, thương tích đã liền lạc, chỉ còn đau chút đỉnh nơi gân bị đạn mà thôi.

Vụ thịch-khách Hà-nội

Khất quan còn nhớ mới đây bữa mới hội Chợ-phiên, tên Desvignes bản quan Toàn-quyền một phát sùng nơi hán, tức thì quan chứng-lý thông tin liền cho Chánh-phủ Tam-kỳ đặng rõ, thì các quan nội sứ hình chánh lấy việc ấy là đều quá cỡ, và giận ghét tên Desvignes lắm.

Bởi ấy quan trạng-sur Guermeur báo chữa cho tên Desvignes lấy lẽ các quan ở thuộc địa này bất bình cách cử-chỉ của tên Desvignes trước ngày xử, thì ngài quá quyết các Tòa thuộc địa này không có quyền xử phạm nhơn, nên ngài xin Chánh-phủ gửi vụ sát nhơn về bên họ, hoặc giao cho Tòa án ở thuộc địa khác xử. Đầu ấy cho là có lý, song chưa như thế định, sau việc xảy ra thế nào bản quán sẽ tiếp báo.

Vụ ông Tòa Gintzburger

Nói đến tên Gintzburger thì khán quan tự nhiên nhớ đến vụ xử vụ chống ông Tòa, các báo quốc-ngữ dịch án ra dù đên. Tòa xử hai vụ chống ông Gintzburger vinh bất tự-dụng, ngài bắt phục án ấy, nên có chống án về Tây. Nay có tin rằng Tam-pháp Tòa đã bắt án xử, của toà Đại-hình Saigon nên vụ nay mai sẽ xử lại.

Chánh-phủ công-đồng

Tin Bắc-kỳ cho hay rằng: Lúc Thương-nghi-viên Chánh-phủ gần nhóm xảy ra quan Toàn-quyền bị bản nơi hán, ngài phải nắm nhà thương chữa vì tích, nên không có dự hội và đọc bài diên-thuyết theo lệ, ngài đã dọn sẵn, nhơn trong bài diên-thuyết ấy có nhiều đều quan hệ cho việc chánh-trị Đông-dương thì Thương-nghi-viên chánh-phủ định thừa dịp quan Toàn-quyền về Nam-kỳ, nhóm lại một lần nữa tại Saigon, đặng quan Chúa-tể đọc ra bài diên-thuyết ấy.

Một đảng ăn cướp

Quan chủ-quận Cầu-kê mỹ danh Phạm-chánh-Lý; thuộc về tỉnh Chân-hoà, mới bắt đảng một đảng ăn cướp rất đổng, hơn 30 tên.

Nguyễn ngày 2 novembre 1918, có một chiếc ghe chài chở lúa Bạc-liêu đem về Chợ-lớn. Chủ ghe tên Lữ-Triệu, lãnh lúa tại tiệm Bửu-Thạnh (Bạc-liêu) 2.500 tạ, đi đến Cầu-kê Tân-dinh bị nước người cướp mất hết.

Thuốc điều hòa CANON

BAO-XANH
Đã ngon mà lại rẻ tiền

Chợ mới ở Cầu Ông Lãnh

Chợ mới ở Cầu Ông Lãnh

Kính công chủ và đồng rồ: Tại tiệm tôi khác các thứ con dấu bằng đồng và bằng đồng làm thiết kỷ càng mà giá rất nhẽ, xin kính mời quý khách.

SÔNG LÂU NHỜ RƯỢU

(Longinôt grâce à une liqueur)

Hiện bây giờ bên nước Huế-kỳ có một vị điền-chủ cũ người ĐE... Ngày xưa có một người đi thám đàng, hỏi thế cho biết tại sao ông nay đứu học hỏi của ông mà ông không phải kém gì?

TRỊ BỆNH YẾU

(Consolidé medicament)

Chữ vị muốn cho trong nhà có một thứ rượu mà dùng trong lúc ốm yếu, hoặc nóng lạnh, thì vị không dùng tiền, thì hãy mua rượu Rhum... Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả, hãy nài cho phải, cái ve có dán nhãn trắng.

Có bán trong các tiệm hàng xén

Tại nhà in Ông F.-H. SCHNEIDER 7, Boulevard Nordom-SAI-GON

KIM, VĂN, KIEU, Ông P. Trương, kinh lý

in lại rồi.

Không hình 1000: Có hình 2000: Tiền 5000.

GRAVURE

SUR MÉTAUX ET MARBRES

Tiệm tôi đã lập ra mười năm nay khác đủ kiểu con dấu đồng và mã thung. Có chạm mỹ bia đá cầm thạch để mã. Tôi có in đủ kiểu trong catalogue (mục lục) để cho quý-vị lựa kiểu mà dùng. Xin chớ tốn chiểu cỡ tôi rất cảm ơn.

Rượu TONI-KOLA SECRESTAT là rượu rất bổ hơn các thứ rượu khác, bổ nước cả vào thì thành thứ rượu rất bổ sang. Ngày kinh. Hàng bán DENIS frères trở mã thối.

Nhà DENIS frères tại Saigon rao riêng cho các bạn hàng rằng: Các thứ rượu khác của hàng rất kỳ càng. Hàng sang lồng có nhãn giả và màu rượu cho không làm gì phải có xin thì đáng.

Advertisement for 'HÃY HỎI THỨ HỘP QUỆT HIỆU NÀY' (Ask about this brand of pestle) featuring an image of a pestle and the text 'LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC' (Is the best than other brands).

Advertisement for 'PHÁP QUỐC THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM' (French Tonic and Phlegm Cure) featuring an image of a bottle and text 'ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX'.

Advertisement for 'KHOẢN CHẤT THỦY' (Mineral Water) featuring an image of a bottle and text 'VICHY CÉLESTINS', 'VICHY GRANDE-GRILLE', 'VICHY HOPITAL'.

Large advertisement for 'PATHÉPHONE' featuring an image of a gramophone and text 'CẢ ĐĨA CẢ MỸ VÀ KIM ĐỀU CÓ ĐÍNH HIỆU PATHÉ' (Both records and gramophones have the Pathé brand).

Le Directeur-Gérant: F.-H. SCHNEIDER. Certifié l'insertion. Vu pour l'égalisation de la signature de M. Saigon, le 19. Le Maire de la Ville de Saigon.